

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 093 112/99-5073
Signatura: bi3cs107

Oblastní pracoviště č. 9 Hradec Králové
Okresní pracoviště Náchod

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola T. G. Masaryka Náchod, Bartoňova 1005, 547 01 Náchod
Identifikátor ředitelství:	600 093 930
IZO:	102 254 800
Ředitel školy:	Mgr. Milan Simon
Zřizovatel:	Město Náchod, nám. T. G. Masaryka 40, 547 61 Náchod
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Náchod, Kladská 1092, 547 01 Náchod
Termín inspekce:	20. - 23. dubna 1999
Inspektoři:	Pavel Baštář, Pavel Bachtík
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání.
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Povinná dokumentace školy dle § 38a zákona č. 258/1996 Sb. o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol v platném znění, podkladový materiál k zařazení do sítě škol, výroční zpráva, učební dokumenty a rozvrhy hodin.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Budova základní školy T. G. Masaryka Náchod je architektonicky jednou ze zajímavých dominant města. Má dvě souměrně umístěná křídla se společným vchodem. V současné době je dokončována obnova fasády a zároveň zateplení pravého křídla. Ve dvou učebnách v nejvyšším poschodí této části budovy je prováděna oprava stropu, který byl z důvodu promáčení v havarijním stavu.

V prostorách školní budovy jsou celkem 34 třídy, z toho 18 tříd patří prvnímu stupni a 16 tříd stupni druhému. Protože neustále vzrůstá počet žáků, byly do některých odborných učeben umístěny kmenové třídy. Ze sledovaných předmětů nemá svoji odbornou

pracovnu výtvarná výchova a matematika, navíc je učebna výpočetní techniky pro rekonstrukci stropu přemístěna do provizorního prostoru. Kabinet výtvarné výchovy je vlastně pouze sklad pomůcek a materiálu. Podmínky pro výuku předmětu jsou obtížné a kladou zvýšené nároky na organizaci a přípravu. Vybavení kabinetu matematiky je základní, řada pomůcek není již pro svou zastaralost používána. Také matematika je vyučována v jednotlivých třídách, které jsou všechny vybaveny magnetickou tabulí, zpětným projektorem a ne vždy funkčním promítacím plátnem. Pro výuku chemie je ve škole velmi dobře vybavená odborná pracovna a přilehlý kabinet.

Třídy prvního stupně jsou umístěny v pravém křídle budovy. Výuka v nich je zatím uskutečňována ve velmi obtížných podmínkách, neboť podél oken tříd je postaveno lešení a zároveň probíhají dokončovací práce v této části budovy. Učebny jsou sice prostorné, ale z dlouhodobých, finančně velmi náročných úprav celého objektu, již mnoho let nevymalované. Stav relaxačních kobereců, které používají při výuce žáků některé z vyučujících, je esteticky nevyhovující. V mnohých třídách je rovněž velikostně neodpovídající, zastaralý žákovský nábytek. Kabinet pro celý první stupeň je pouze jeden, kromě učebních pomůcek je v něm umístěna i žákovská knihovna. Učitelé mají k dispozici prostornou sborovnu.

Výuka předmětu tělesná výchova je zabezpečována ve dvou tělocvičnách, které jsou umístěny v suterénu obou budov. Každá z nich má samostatnou nářadovnu, kabinet, šatnu a sprchy. Vybavení tělovýchovným nářadím a náčiním je standardní. Dále je k dispozici vlastní školní hřiště s asfaltovým povrchem, atletická dráha - 80m rovinka, dvě doskočiště pro skok daleký, vržiště, dvě hřiště na košíkovou a dvě na odbíjenou.

Všechny třídy jsou napojeny na školní videocentrum, které má velmi bohatou nabídku programů a stálého technika na zajišťování provozu.

Celkově jsou materiálně technické podmínky školy hodnoceny jako průměrné.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh hodin respektuje psychohygienické požadavky na pořadí hodin jednotlivých předmětů a je v souladu s vyhláškou MŠMT č. 291/1991 Sb. o základní škole. Nevhodné je, zvláště v nižších ročnících druhého stupně a při minimální časové dotaci dvou hodin týdně, zařazení dvouhodinových bloků tělesné výchovy.

Na chodbách je pořádek, jsou esteticky upravené. V době inspekce byla dominantní aktuální výstava ke Dni Země a v jednom poschodí putovní výstava, kterou školám zapůjčuje Okresní galerií výtvarného umění v Náchodě.

Relaxační aktivity žáků jsou omezeny jen na pobyt o přestávkách na chodbách.

Prostorná sborovna s koutkem na odpočinek a občerstvení umožňuje pedagogům případnou relaxaci v průběhu dne.

Pitný režim je vyřešen velmi dobře, na prvním stupni jsou na chodbách várnice s čajem, na druhém stupni pak celkem na třech místech pitné automaty s ovocnými a minerálními nápoji.

Psychohygienické podmínky jsou hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Všichni pedagogičtí pracovníci mají požadovanou odbornou a pedagogickou způsobilost. Sledovaná skupina předmětů je vyučována plně odborně. Věkové složení sedmačtyřicetičlenného sboru je vyvážené. Učitele, odcházející do důchodu, se zatím daří nahrazovat absolventy s podobnou odborností. V letošním školním roce je ve škole zaměstnáno celkem pět učitelů s krátkou pedagogickou praxí. V plánu ředitele školy pro příští školní rok je zajistit dalšího učitele matematiky a fyziky. Vzdělávání pedagogických pracovníků školy je umožněno prostřednictvím akcí pořádaných Centrem vzdělávání v Náchodě a Pedagogickým centrem v Hradci Králové.

Personální podmínky školy jsou hodnoceny jako nadprůměrné.

4 Plnění učebních osnov

V ZŠ T. G. Masaryka vyučují podle vzdělávacího programu Základní škola č.j.16 847/96-2 od prvního do sedmého ročníku, v osmém a devátém ročníku podle č.j.18 730/91-20. Jako nadstandard je zavedena od šestého ročníku vždy v jedné třídě rozšířená výuka cizích jazyků podle č.j.16 333/96 - 22 - 21.

V nabídce pro další rozvoj vědomostí a schopností žáků jsou dominantní povinně volitelné předměty. Sledované předměty z této nabídky doplňují: cvičení z matematiky, informatika, práce s počítačem, seminář a praktika z chemie, sportovní výchova, výtvarná výchova. Z nepovinných předmětů jsou to práce s počítačem a zdravotní tělesná výchova.

Mimořádná péče je věnována žákům se zjištěnými poruchami učení. Ve dvou dyslektických třídách (2. C a 3. C) je soustředěno po jedenácti integrovaných žácích z náchodských škol. Po dvouleté odborné péči přecházejí od čtvrtých ročníků do svých původních tříd.

K podpoře moderní výuky nabízí učebna výpočetní techniky řadu programů, z nichž je pro matematiku na druhém stupni určeno sedm témat. Pro první stupeň nabízí tři základní programy a Pohádkovou matematiku pro 1.- 4. ročník v českém a anglickém jazyce. Z programové nabídky je věnováno chemii celkem sedm témat. Pro potřeby vyučujících na přípravu testů a písemných prací v matematice a chemii jsou k dispozici programy na CD-ROM. Řada programů z českého jazyka je určena pro výuku na prvním stupni, dva programy jsou speciálně připraveny pro dyslektické žáky. Celkově je vybavení na dobré úrovni, v síti je zapojeno šestnáct počítačů a nedávno byl zaveden Internet.

Plnění učebních osnov je hodnoceno jako nadprůměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

I. stupeň

Český jazyk

Výuka předmětu je zabezpečována v plném rozsahu v souladu s platnými učebními osnovami, žáci používají učebnice schválené MŠMT ČR. Navštívené hodiny byly vyučujícími dobře připravené, promyšlené, střídání činností žáků mezi přímou a samostatnou porcí bylo přiměřené. Písemné práce žáků v sešitech jsou vyučujícími

pravidelně a důsledně kontrolovány, komunikace žáků s vyučujícími je velmi dobrá, bezprostřední. Žáci mají již od prvních ročníků vypěstovány dobré pracovní i společenské návyky. Během vyučování byli žáci průběžně kontrolováni a hodnoceni, často motivováni. V hodinách převládala metoda frontálního vyučování s celou třídou, dle potřeby se vyučující věnovali některým žákům individuálně.

Výuka českého jazyka je celkově hodnocena jako nadprůměrná.

Matematika

Učivo je probíráno v souladu s učebními osnovami a v přiměřeném rozsahu. Žáci používají schválené učebnice a pracovní sešity. Navštívené hodiny byly vyučujícími pečlivě připravené, promyšlené, převládala v nich metoda frontálního vyučování. Vhodné bylo zařazování matematických soutěží, hodiny měly velmi dobré pracovní tempo, spád, byly využity efektivně. Časové rozvržení jednotlivých hodin bylo odpovídající věku a schopnostem žáků. Zájem a aktivita žáků byl patrný ve všech hospitovaných hodinách, komunikace žáků s vyučujícími bezprostřední, živá. Ve všech třídách mají děti upevněny dobré pracovní i společenské návyky, hodiny byly využity vysoce efektivně. Ve většině z nich byla zařazena relaxační cvičení, mnohdy nechybělo oznámení cíle hodiny, závěrečné shrnutí, zopakování a celkové zhodnocení hodin.

Výuka matematiky je celkově hodnocena jako nadprůměrná.

II. stupeň

Matematika

Hospitace byly uskutečněny ve všech ročnících celkem v sedmi hodinách u pěti vyučujících. Předmět je vyučován podle platných učebních dokumentů s drobnými časovými přesuny v rámci ročníku. Učebnice jsou z různých vydavatelství, převážně však SPN, při výuce byly použity sbírky úloh.

Všechny třídy, ve kterých výuka probíhá, jsou vybaveny kromě základní tabule tabulí magnetickou, zpětným projektorem a promítacím plátnem, některé i barevnou televizí. Meotary a plátna jsou již značně opotřebované, téměř nefunkční, v hospitovaných hodinách byl zpětný projektor použit jen jednou. Ve větší míře pracují učitelé při výuce s vlastními připravenými pomůckami (texty, modely).

V některých hodinách bylo použití vhodných metod a forem práce nedostačující, výuka byla monotónní, objevily se i nepřesnosti v terminologii a postupu v řešení příkladu. Aktivita žáků v těchto hodinách byla nízká, někteří neměli ani potřebné pomůcky.

Více než polovina shlednutých hodin však měla jasnou strukturu, klidný průběh a vysokou efektivitu. Společné opakování a procvičování střídala práce žáků s učebnicí, diktát jednotlivých žáků při společných výpočtech, samostatná práce. Ta byla zadávána i diferencovaně, následoval individuální přístup vyučujících, pomoc schopných žáků slabším a zaostávajícím. Dostatečný prostor byl věnován upevnění nového učiva. Kontrola a hodnocení bylo průběžné, motivačně působila pochvala. Žáci byli ve většině hodin aktivní, jejich odpovědi přesné a kvalitní. Písemný projev převážné většiny žáků je velmi

pěkný. Přístup vyučujících k žákům je přátelský, atmosféra hodin pracovní, příjemná. Kvalita výuky ve sledovaných hodinách byla rozdílná.

Celkově je výuka matematiky hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Chemie

Hospitace byly provedeny v obou ročnících u všech tří vyučujících. Probírané učivo je v časovém souladu s tematickými plány, které plně odpovídají platným osnovám pro tento předmět. Pro výuku chemie jsou vytvořeny velmi dobré podmínky. Samostatná odborná pracovna a kabinet, všichni vyučující mají potřebnou odbornou způsobilost. Ve všech navštívených hodinách byla tato příznivá situace plně využita. Vyučující používali vhodně a účelně didaktickou techniku a další pomůcky. Kromě učebnic, tabulky periodické soustavy prvků a vlastních pomůcek, využili fólie na zpětný projektor, krátké videonahrávky a ukázky prvků.

Výklad učiva byl veden všemi učiteli na dobré odborné úrovni. Vyučovací jednotky byly pečlivě připravené a promyšlené, metodicky pestré a časově vyvážené. Frontální práce byla doplněna pokusy, samostatnou prací s učebnicí a tabulkami s individuálním přístupem k žákům. Výrazným rysem jedné z hodin byla častá kontrola pochopení učiva, citlivé hodnocení a pochvala. Ve všech hodinách byli žáci aktivní, jejich odpovědi kvalitní, znalosti dobré. Písemný projev žáků je v drtivé většině pěkný. V závěru bylo, s výjimkou jedné hodiny, učivo shrnuto a průběh zhodnocen. Atmosféra všech sledovaných hodin byla příjemná, pracovní, vzájemný vztah učitelů a žáků přátelský, efektivita vysoká.

Celkově je výuka chemie hodnocena jako nadprůměrná.

Výtvarná výchova

Výuka předmětu je vedena v duchu tvůrčí volnosti, rozvíjení fantazie a v souladu s učebními osnovami. Tematický plán a volba námětů poskytuje žákům příznivé podmínky pro uplatnění individuálních dovedností. Ve škole není odborná učebna, hodiny probíhají v jednotlivých kmenových třídách.

Hospitované hodiny byly velmi dobře připravené po stránce organizační i materiální. Ve všech hodinách byl položen důraz na motivační úvod, provedený formou besedy či četby. Žákům byla poskytnuta možnost vybrat si vždy z několika námětů, zvolit techniku a materiál. Pracovali s chutí, prokazovali dobré návyky a dovednosti. Atmosféra všech hodin byla pracovní, příjemná, výsledky práce byly citlivě zhodnoceny.

Výuka výtvarné výchovy je hodnocena jako spíše nadprůměrná.

Tělesná výchova

Výuka předmětu je zajišťována v dvouhodinových blocích jednou týdně. Žáci jsou rozděleni na skupiny dívek a chlapců, paralelní dvě třídy v ročnících pak spojovány. Dvě hospitace byly uskutečněny na školním hřišti u tříd dívek, kde se oběma zkušeným vyučujícím daří vytvářet správné tělovýchovné návyky, kladný přístup a vztah k předmětu. Žákyně byly dostatečně motivovány, dle potřeby k nim obě paní učitelky přistupovaly

individuálně. Hodiny měly klasickou stavbu, byly metodicky dobře propracované, fyzická zátěž přiměřená a především efektivita využití obou hodin byla vysoká.

Snaha, kázeň, zaujetí a zvláště přístup děvčat k výuce nápadně kontrastovala s přístupem k výuce předmětu u chlapců devátého ročníku. Jejich postoj k tělesné výchově lze označit za negativní, celkovou úroveň schopností a tělovýchovných dovedností za velmi nízkou. Hodina byla uskutečněna na školním hřišti, zařazeny byly dvě herní činnosti dvou skupin souběžně. Vyučujícímu s odbornou pedagogickou způsobilostí, který vede žáky sice prvním rokem, se nepodařilo u chlapců vypěstovat kladný vztah k tělesné výchově. Ti naopak svými poznámkami často nevhodně komentovali cvičení dívek. Hodina postrádala větší promyšlenost, fyzické zatížení bylo nízké, neodpovídající. Žáci šestých ročníků projevovali v hodinách větší snahu, zaujetí. Navštíveny byly hodiny u dvou odborně způsobilých učitelů s rozdílnou délkou pedagogické praxe. U zkušenějšího vyučujícího byla hodina využita efektivně, vhodně byla zvolena metoda frontálního nácviku základních lehkotletických průpravných cvičení, nácvik nízkého startu ap. Druhá hodina byla uskutečněna pro nepřízeň počasí v tělocvičně. Učivo bylo sice procvičováno v souladu s učebními osnovami, vyučující přistupoval k žákům individuálně a s trpělivostí, ale projevil se v ní určité metodické nedostatky. Např. rozcvičku vedli dva žáci sami, její zařazení nesplnilo účel, hlavní část hodiny měla malý spád, tempo a především hodina nebyla využita efektivně.

Výuka tělesné výchovy je celkově hodnocena jako průměrná.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Žáci školy se pravidelně zúčastňují soutěží a olympiád, kde dosahují celé řady pěkných výsledků. Mezi největší úspěchy v letošním školním roce patří dvě první místa v okresním přeboru v běhu mládeže a v krosu. Ve výtvarných soutěžích dvě žákyně obsadily přední místa v soutěži Moje město Náchod, dalších šest žáků bylo oceněno v soutěži Kontaktního a krizového centra Archa Náchod. Největších úspěchů však, vzhledem k profilaci školy, dosahují žáci v jazykových a literárních soutěžích.

V době konání inspekce byla část výzdoby školy orientována ke Dni Země. Žáci se zúčastnili několika výchovných akcí s ekologickou tematikou, besed a exkurzí.

Chod školy se opírá o řád školy a vnitřní režim pro žáky. Kromě výčtu povinností jsou tyto vnitřní předpisy doplněny o informace bezpečnostního charakteru a údaje o možnosti kontaktů rodičů s vyučujícími.

V oblasti předcházení problémovým jevům je škola přihlášená k Minimálnímu preventivnímu programu, konkrétní problémy řeší třídní učitelé ve spolupráci s vedením školy a výchovným poradcem. Žákovská samospráva ustanovena není, rada školy pracuje třetím rokem.

Z hlediska výsledků vyučování a rozvoje osobnosti žáků je škola hodnocena jako spíše nadprůměrná.

ZÁVĚRY

Základní škola T. G. Masaryka Náchod plní velmi dobře svoji výchovně vzdělávací funkci. Výuka žáků je přes dlouhotrvající stavební úpravy celého objektu zajišťována

zodpovědně. Péče o zdravotně postižené žáky, rozšířená výuka cizích jazyků a velká nabídka povinně volitelných předmětů dávají dobré předpoklady pro další rozvoj osobnosti žáků zdejší školy.

Podmínky a průběh vzdělávání jsou celkově hodnoceny jako spíše nadprůměrné.

Vymezení kladů:

- velmi dobrá úroveň většiny navštívených hodin,
- profesní úroveň a vyrovnanost pedagogického kolektivu prvního stupně,
- nadstandardní nabídka povinně volitelných a nepovinných předmětů,
- dobré personální zabezpečení výuky,
- zvýšená péče o žáky s poruchami učení.

Zápory:

- nedostatek prostor pro využívání odborných učeben,
- zastaralé vybavení tříd didaktickou technikou,
- nevyhovující školní nábytek v některých třídách,
- neudržovaný interiér některých tříd (malba).

Doporučení řediteli školy:

- obnovit relaxační koberce ve třídách prvního stupně,
- postupně obnovovat prostředky didaktické techniky,
- zajistit inovaci učebních pomůcek matematiky a jejich využití v hodinách,
- zařadit výuku tělesné výchovy do dvou samostatných hodin týdně.

razítko

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu Pavel Baštář, v. r.

člen týmu Pavel Bachtík, v. r.

V Náchodě dne 14. května 1999

Inspekční zprávu jsem převzal dne 17. května 1999

razítko

Podpis ředitele školy M. Simon, v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	18. 5. 1999	093 134/99-5073
Školský úřad:	18. 5. 1999	093 135/99-5073
Rada školy:	18. 5. 1999	093 136/99-5073

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
-----	-----	připomínky nebyly vzneseny